

Vilsandi Riikliku Looduskaitseala põhinäärus

1. Üldpõhised

1. Vilsandi Riikliku Looduskaitseala on moodustatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 21. septembri 1971.a. määrusega nr. 457 (ENSV Teataja 1971, nr. 43, art. 454) Lääne-Eesti rannastikule iseloomulike looduskoosluste ja veelindude pesitsus- ja rändepeatospaikade kaitsmiseks ning neis toimivate loodusprotsesside ja muutuste kulgemise uurimiseks.

2. Vilsandi Riikliku Looduskaitseala pindala on 1940 ha, millest maismaad on 1240 ha. Vilsandi Riikliku Looduskaitseala umbritseb kaitsetsoon, mis on looduskaitseala merepiirist ja kahe eraldi asuva saare - Innarahu ja Naistekivimaa - ümber 200 meetri laiene, kaitsetsooni pindala Saaremaa rannikul on 157 ha.

Kaasa ja veeruud on eraldatud Vilsandi Riiklikuks Looduskaitsealaks ja selle kaitsetsooniks maad põhikarustajate maast eraldavate vahenditega.

3. Vilsandi Riiklik Looduskaitseala allub ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeeriumile.

4. Vilsandi Riiklikul Looduskaitsealal on teaduri, teaduslik-tehnilised töötajad ja halduspersonal. Looduskaitseala kaitset toetab riiklik metsavalveteenistus.

Vilsandi Riikliku Looduskaitseala koosseisul, küselaarvedel ja materiaal-tehnilise varustamise plaanid kinnitab ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium.

5. Vilsandi Riiklikku Looduskaitseala juhivad direktor, kellele määrab ametisse ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium.

Direktor juhivad riiklikku looduskaitseala asuajutajad ja kelle laulsuse ühtamise alusel, kannab teit vastutust riikliku looduskaitseala tegevuse eest, tagab seadustatust ja teadus-

Direktor juhib riikliku looduskaitseala tegevust koostöös Saaremaa Metsamajandi ja Kingissepa Rajooni Täitevkomiteega kooskõlas käesoleva põhimääruse ja kehtiva seadusandlusega.

II. Vilsandi Riikliku Looduskaitseala ülesanded

6. Vilsandi Riikliku Looduskaitseala ülesanded on:

- 1) säilitada Lääne-Eesti saarestikule iseloomulikke maastikke, vee- ja maismaakooslusi ning veelindudele sobivaid rändepeatus- ja pesitsuspaiku;
- 2) korraldada riikliku looduskaitseala looduskoosluste teaduslikku uurimist, kaasates sellele tööle vastava uurimissuunaga teadusasutusi ja olles pikaajaliste uuringute baasiks;
- 3) korraldada riikliku looduskaitseala saastuskoormuse vaatlusi;
- 4) propageerida keskkonnakaitset ja ratsionaalset looduskaitset;
- 5) täita riikliku looduskaitseala väljaarendamise ja kaitsega seotud teisi ülesandeid.

III. Teaduslik uurimistöö

7. Vilsandi Riiklikul Looduskaitsealal tehakse teaduslikku uurimistööd komplekssete uurimisprogrammide alusel ning selle eesmärk on looduskaitse teaduslike aluste täpsustamine, haruldaste ja kadumisohus taime- ja loomaliikide säilitamise abinõude väljatöötamine ja biosfääri seisundi fooni muutuste kontrollimine.

8. Vilsandi Riiklik Looduskaitseala töötab välja teadusliku uurimistöö plaanid, mille kinnitab ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium.

Teadusuuringuid tehakse riiklikul looduskaitsealal tihedas koostöös ENSV Teaduste Akadeemia teadusasutustega.

Teadusuuringute tulemused avaldatakse temaatilistes kogumikes, mida annab kehtestatud korras välja ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium.

9. Vilsandi Riiklikul Looduskaitsealal tehtavat teaduslikku uurimistööd juhivad ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeeriumi Eesti Metsamajanduse ja Looduskaitse Teadusliku Uurimise Instituudi teaduslik nõukogu.

10. Teastus- ja sanitaarabinõude, loomade püügi ja laskmise ning Vilsandi Riiklikul Looduskaitsealal teadusliku uurimise otsustarbel kollektsioonimaterjalide kogumise plaanid kooskõlastatakse

se ENSV Teaduste Akadeemiaga ning need kinnitab ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium.

IV. Vilsandi Riikliku Looduskaitseala kaitse

11. Vilsandi Riiklik Looduskaitseala jaguneb loodus- ja kultuurmaastikeks.

12. Loodusmaastike hulka kuuluvad loodusliku seisundi säilitatud alad, millel on suur teaduslik ja esteetiline väärtus.

Loodusmaastikud jagunevad:

1) reservaatideks, mis on alad, kus looduskeskkonna arenguprotsessid kulgevad inimese otsese vahelesegamiseta;

2) reguleeritud looduskasutusega piirkondadeks, kus ökosüsteemid on moodustunud inimtegevuse tulemusena ja säilinud tema kaasabil.

13. Kultuurmaastike hulka kuuluvad inimtegevusest mõjutatavad alad, kus ülekaalus on põllumajanduskõlvikud ja mereakvatoorium.

14. Vilsandi Riikliku Looduskaitse^{ala}/looduskomplekside kaitseks majandustegevuse mõju eest on sellega külgnevatel aladel moodustatud kaitsetsoon.

15. Iga eraldatava tsooni suurus ja kaitseražiiim, samuti riikliku looduskaitseala kaitsetsooni kaitseražiiim määratakse kindlaks "Riikliku looduskaitseala ja selle kaitsetsooni looduskaitsekorralduse eeskirjades", mille^{kirjaga} ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium kooskõlastatult ENSV Agrotööstuskomitee, Kingissepa Rajooni Täitevkomitee ja Ida-Balti Bassein Kalavarude Kaitse ja Taastamise ning Kalapüügi Reguleerimise Valitsusega.

Nimetatud eeskirjadega võib keelata või piirata iga liiki metsakasutust, hoina, ravimtaimede, lillede, seemnete ja roo varumist, taimekatte muid rikkumisi, loomade karjatamist, keemiliste vahendite kasutamist väetisena, kahjurite, taimehaiguste umbrohu tõrjeks ning loomade arvu reguleerimiseks, koduloomade ajamist läbi riikliku looduskaitseala maade, mootorsõidukite liiklust väljaspool üldkasutatavaid teid, mereakvatooriumi kasutamist ja muud majandustegevust, mis avaldab negatiivset mõju loodusobjektide seisundile.

16. Vilsandi Riiklikul Looduskaitsealal on keelatud:

- 1) inimtegevus, mis muudab hüdroloogilist režiimi looduskaitsealal;
- 2) uute hoonete ja rajatiste, teede, torujuhtmete, elektri-
liinide ja muude kommunikatsioonide ehitamine;
- 3) maavarade uuringud ja kaevandamine ning pinnakatte rik-
kumine;
- 4) taimede ja loomade introduksioon aklimatseerimise ees-
märgil ning selliste abinõude rakendamine, mis tingiks mõnin-
gate loomaliikide arvu kasvu üle teaduslikult põhjendatud lubatud
kõlvikumahu;
- 5) harrastus- ja sportlik kalapüük väljaspool selleks ette-
nähtud piirkondi, jahipidamine, loomade hävitamine ja püük nen-
de pesade, urgude ja muude elupaikade lõhkumine, linnununade
kogumine ning . . . loomade elutegevuse häirimine;
- 6) kollektsiooni- ja muu materjali kogumine, välja arvatud
materjalid, mis on vajalikud teadusuuringute tegemiseks riiklikul
looduskaitsealal;
- 7) kõrvaliste isikute viibimine looduskaitsealal (välja ar-
vatud üldkasutatavad teed) riikliku looduskaitseala direktori
loata;
- 8) kokkutulekute korraldamine, välilaagrite püstitamine,
lõkgetegemine ja muud elanike puhkeaja veetmise vormid;
- 9) loomade karjatamine saartel, välja arvatud Vilsandi,
Käkimaa, Noogimaa ja Kalarahu;
- 10) paadisõit Vaika saarte, Mustpanga, Kullipanga ja Kari-
rahu vahel ning Loonalaiu piirkonnas;
- 11) ujuvvahendite hoidmine väljaspool ettenähtud kohti ja
väljasõit merele kaugemale lubatud piirkonnast;
- 12) eraldusmärkide, tehispesade ja varjualuste ning mõõte-
riistade rikkumine või ümberpaigutamine ning igasugune muu loo-
duskompleksi rikkuv tegevus.

17. Vilsandi Riiklikul Looduskaitsealal on kehtestatud kor-
ras lubatud:

- 1) sanitaar- ja veterinaarabinõude rakendamine inimestele
ja loomadele ohtlike haiguste likvideerimiseks;
- 2) tuletõrjeabinõude rakendamine;
- 3) riikliku looduskaitseala põhiülesannete täitmiseks vaja-
like ehitiste püstitamine;
- 4) riikliku looduskaitseala looduskomplekside säilitamiseks,
teadusuuringute tegemiseks ja looduskaitseala põhiülesannete
täitmiseks vajalike muude abinõude rakendamine.

18. Vilsandi Riikliku Looduskaitseala kaitset teostab riiklik metsavalveteenistus ja Ida-Balti Basseini Kalavarude Kaitse ja Taastamise ning Kalapüügi Reguleerimise Valitsus tihedas koostöös riikliku looduskaitseala direktoriga. Riikliku looduskaitseala direktor on looduskaitseala riiklik looduskaitse peainspektor.

19. Isikud, kes on süüdi Vilsandi Riikliku Looduskaitseala ja selle kaitsetsooni kaitserižiimi rikkumises, võetakse vastutusele seadusandlusega ettenähtud korras.

Kolhoosid, sovhoosid, metsamajandid ning muud ettevõtted, asutused, organisatsioonid ja kodanikud on kohustatud hüvitama riiklikule looduskaitsealale looduskaitseala ja selle kaitsetsooni kaitserižiimi rikkumisega tekitatud kahju NSV Liidu ja Eesti NSV seadusandlusega kehtestatavas ulatuses ja korras.

Besti NSV Ministrite Nõukogu
8. juuni 1987.a. määruse nr.
319 juurde

Wilsandi Riikliku Looduskaitseala kaitsetsoonile Kingissepa rajoonis
ja Kurlna Riikliku Maastikukaitsealale Kohtla-Järve rajoonis kas
eraldamisel kehtestatavad maakasutuse

P õ h i t i k i m u s e d

keht ja selle Maakasutaja, kelle maal asuvad looduskaitseala
suurus (ha) kaitsetsoon ja maastikukaitseala, nende maade
suurus

Maakasutuse
põhitingimused

Wilsandi Riik- 1. Kalurikolhoos "Saare Kalur" - 1450 ha
liku Looduskait- 2. Lühimanda sovhoos - 2128 ha
seala kaitse- 3. Saaremaa Metsamajand - 1979 ha
soon - 5557 ha

Kurlna Riiklik 1. Kalurikolhoos "Oktoober" - 92 ha
Maastikukaitse- 2. Kohtla-Järve Rohelise Võõndi Metsa-
ala - 2541 ha majand - 2431 ha
3. Teised kaitsealal asuvad maakasutajad
- 18 ha

1. Eraldada maa looduskaitse-
ala kaitsetsooniks ja maas-
tikukaitsealaks, arvanata
seda maha maa põhikasuta-
jate maast

2. Maakasutajatel on õigus
kasutada vastavalt kehti-
vale seaduseüldlusele maad,
sealhulgas põllumajandus-
maad, endise irtensiivsu-
sega, pidevse kiuni wvil-
sandi Riikliku Looduskait-
seala põhiehitisesse ja
Kurlna Riikliku Maastiku-
kaitseala põhiehitisesse
tulenevatest nõuetest

Besti NSV Ministrite Nõukogu
asjadevalitseja

E. MATT